

RJEČNIK FRAZEMA MJESNOGA GOVORA VRBOVSKOGA*

Svaka je punoznačna riječ koja je izrazna sastavnica frazema posebna natuknica. Ako frazem ima u sastavu imenicu, obrađuje se pod njezinom natuknicom. Ako frazem sadrži imenicu i pridjev, obrađuje se pod imenicom. Ako frazem ne sadrži imenicu ni pridjev, a sadrži glagol ili više njih, obrađuje se pod prvim glagolom. Ako frazem osim priloga ne sadrži nijednu drugu punoznačnu izraznu sastavnica, obrađuje se pod (prvim) prilogom. Akcenti se bilježe samo na mjestu gdje se frazem obrađuje.

AMEN

dōjt na àmen = zakasniti

i àmen = i gotovo

nešto je kej na molitvi amen = v. MOLITVA

ANDEL

spāt kej àndel = spavati mirnim snom

AP TAK

àp tāk = onako kako treba, u najboljem redu

APOTEKA

čisto kěj u apotěki = vrlo uredno (o prostoru)

BABA

prōšla bāba s kolāčin = propuštena prilika

třla bāba lān = besposlićiti

BABIN

za babino brašno = v. BRAŠNO

BATINA

Bog^k i batina = v. BOG^k

BE

ni tr ni be = v. TR

BEDAK

īmat/dřžat kega za bedāka = izrugivati se komu, ismijavati koga

BEL

bel kej brašno = v. BRAŠNO

bel kej snig^k = v. SNIG^k

crno na belo = v. CRNO

BELO

belo gledat = v. GLEDAT

BENAST

naprāvīt se bēnast = pretvarati se, činiti se neupućenim/nevještim, praviti se da ne razumije, da se to koga ne tiče

BES

kī ti (mu, joj, van, jin) je bēs¹ = što ti (mu, joj, vam, im) je

BIK

kěj bīk na gmājni = uživati udobnost postignutu bez mnogo rada

ūpret kěj bīk u rīvinu = biti tvrdoglav

BIŽAT

bižat od kega/od česa kej vrag^k od tamjana = v. VRAG^k

BLATO

īmat česa kěj blāta = imati čega napretek

BLED^t

bled^t kej krpa = v. KRPA

BOG^k

bīt (jōš, dōnekle) Bōže pomōzi = biti kako-tako, biti relativno dobro

* Zbog pogrešaka do kojih je došlo u tiskanju *Rječnika frazema mjesnoga govora Vrbovskoga* u prošleme broju *Fluminensije*, ponavljamo tiskanje *Rječnika*.

¹ Ovdje je moguće pretpostaviti da je riječ o iskorištavanju semantike koja potječe iz slavenske mitologije u kojoj su bjesovi bili bića osobinama slična onima koja se u pučkoj kršćanskoj terminologiji nazivaju vragovima.

Bòg^k i bàtina = apsolutni gospodar, autoritet
Bòže te/nas očuvaj = loše
glèdat (u) kega kèj (u) Bòga = zadivljeno gledati/promatrati koga
ìsti Bòg^k = jedno te isto, svejedno
kàko Bòg^k zapovèda = ispravno, na pravi način
kràst Bògu dàni = besposličiti
nàprav^f Bòga = odjednom; bez argumenta
nè treba kemu česa kèj ni Bògu bràta = nešto je kome ili čemu suviše
nèki ìšče pòsal, a mòli Bòga da ga ne nàjde = v. POSAL
ni za Bòga = nikako
nìš pod mìlin Bògun = ništa
ovàtít Bòga za bràdu = postići uspjeh
pred Bògun i pred ljùdin = javno, pred svima
štà Bòg^k dà = što bude
ùbi Bòže = vrlo loše
ùbit Bòga u kemu = jako istući koga

BOJA
vlàška bòja = upadljiva boja, obično naziv za kričave boje ljubičastih tonova

BOJAT SE
bojat se kej (crnega) vraga = v. VRAG^k
bojat se kej ov^fca noža = v. OVCA

BOS
gol i bos = v. GOL

BOŽJI
celi Božji dan = v. DAN

BRADA
ovatit Boga za bradu = v. BOG^k

BRADVICA
neki se smìje kèj da je nàšal bràdvicu = netko se jako smije

BRAŠNO
bèl kèj bràšno = bijel
smìjat se kèj lùd^t na bràšno = smijati se bez razloga, jako se smijati
za bàbino bràšno = ni za što

BRAT
bràt bràtu = iskreno govoreći; otprilike
ne treba kemu česa kej ni Bogu brata = v. BOG^k

BRITVA
òštar kèj brìtva = vrlo oštar

BRK
omàstit brk (brki) = dobro se najesti; okoristiti se

BRNJICA
zavèzat brñjicu = ušutjeti

BRUNZICA
brùnzice kòvat = besposličiti

B'TAC
č, č, b'tac = glup čovjek

BU
ni bù ni mù = ni riječi

BUBICA
mìran kèj bùbica = vrlo miran

BUBREG^k
žìvet kèj bùbreg^k u lòju = živjeti u izobilju

BUKVICA
očítat kemu bùkvicu = izgrditi koga, oštro prekoriti koga

BURICA
ìmat bùricu pod nòsun = puhati u vruće jelo da se ohladi

CEKIN
žùt kèj cèkin = žut, jako žut

CEL
cela pelda = v. PELDA
celi Božji dan = v. DAN

CIGAN
ìč/izglèdat kèj Cìgan = biti neuredno, prljavo, neskladno odjeven
mènjat nešto kèj Cìgan kònja = mnogo puta promijeniti nešto

CIGANKA

ič/izglèdat kěj Ciganka = biti neuredno, prljavo, neskladno odjevena

CILA

kěj Cila Būnetova = ženska osoba narume-njenih obraza

CIPELCUG^k

ič na čipalcug^k = ići pješice

ič s čipalcugun = ići pješice

CREVO

crèva glèdat = bez potrebe se zadubljivati u što, bez potrebe analizirati što i provjeravati, ili bez potrebe rastaviti kakav predmet

CRKVENI

kej crkveni miš = v. MIŠ

CRN

bit na crnoj listi = v. LISTA

bojat se kej (crnega) vraga = v. VRAG^k

crn kej da je iz rafunga zašal = v. RAFUNG^k

crn kej vrag^k = v. VRAG^k

crn kej da se je sajun namazal = v. SAJA

crna ov^fca = v. OV^fCA

crno na bělo = napismeno, s dokazom

len kej crna zemlja = v. ZEMLJA

na crno = potajno

ni crno ispod nokta = v. NOKAT

CRNAC

dèlat kěj crnac = naporno raditi

CRV^f

dèlat kěj crv^f = naporno raditi

CRVEN

crven kej rijac = v. RIJAC

CUCAK

jādan kěj cucak = jako ljutiti

ČAR

čaro gledat = v. GLEDAT

ČAS

svāki čas = često, vrlo često, prečesto

ČEKAT

čekat kej ozebal sunce = v. SUNCE

čekat limundu = v. LIMUNDA

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MAGARE

ČELO

metnit/det prst na čelo = v. PRST

ČER

vèlin čèri, ìde snàhu = neizravno upućena kritika

ČIST

čist kej suza = v. SUZA

ČISTO

čisto kej u apoteki = v. APOTEKA

ČOVIČAK

kěj čovičak = ozbiljnije dijete

ČOVIK

duša od čovika = v. DUŠA

kruh od čovika = v. KRUH

ČUVAT

čuvat kej oko / oči u glavi = v. OKO

DAN

cèli Bòžji dān = cijeli dan, dugo

iz dāna u dān = neprestano, sve više

kěj gljūhemu Dòbar dān = uzalud

krast Bogu dāni = v. BOG^k

pod^t stāri dāni = u starosti

sprèmat se trī dāna = spremati se vrlo dugo

DANAS

od dānas do sūtra = nestalno, nesigurno

dānas-sūtra = uskoro

DAVAT

davat šakun i kapun = v. ŠAKA

DAT

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehitu dižvu = v. KRAVA

dāt kemu mīstlet = zabrinuti koga

dat kemu po repu = v. REP

dat košaricu = v. KOŠARICA

dāt svè od^t sèbe = učiniti sve što je moguće

DELAT

delat iz jezika lopatu = v. JEZIK
delat kej crnac = v. CRNAC
delat kej crv^f = v. CRV^f
delat kej konj = v. KONJ
(delat) kej mašina = v. MAŠINA
delat kej sivonja = v. SIVONJA
delat nešto kej (da je) u mašnoj robici = v. ROBICA

DESNI

bit kemu desna ruka = v. RUKA

DET

det/metnit prst na čelo = v. PRST

DIGNIT SE

dignit se na zadnje noge = v. NOGA

DINAR

ne ìmat ni đinara = nemati novca

DIVIZIJA

lupat kej Maksim po diviziji = v. MAKSIM

DIŽVA

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehititi dižvu = v. KRAVA

DLAKA

ìskat dlàku u jaju = cjepidlačiti
za dlàku = zamalo

DLAN

kej kap vode na dlanu = v. KAP

DOBAR

dobar kej kruh = v. KRUH
kej gljuhemu Dobar dan = v. DAN

DOBIT

dobit fus u gus = v. FUS
dobit jezikovu juhu = v. JUHA
dobit mladi = v. MLAD^t
dobit obrisač = v. OBRISAČ
dobit po frnjoklu = v. FRNJOKL
dobit po nosu = v. NOS

DOJT

dojt/past iz^s konja na magarca = v. KONJ
dojt kej jastreb^p = v. JASTREB^p

dojt kej Lukov^{ci} = v. LUKOVAC

dojt mahajuč z rukan = v. RUKA

dojt na amen = v. AMEN

dojt prazni ruk = v. RUKA

DONEST

nešto kemu sàma pàmet donòsi = nešto je kome logično

DREN

tvrd^t kèj drèn = vrlo tvrd

zdräv^f kèj drèn = potpuno zdrav, dobra zdravlja

DREK

svàken drèku vřh otkìniti = miješati se u sve

DRENKI

drènki jìst = teško živjeti

DRVEN

držat se kej drvena Marija = v. MARIJA

DRŽAT SE

držat se česa kej pijan plota = v. PLOT

držat se kej drvena Marija = v. MARIJA

držat se kej mila Gera = v. GERA

držat se kej stara frajla = v. FRAJLA

neki se drži kej da mu/joj je vrana kruh odnesla = v. VRANA

DUGAČAK

pokrit se kulko je poplon dugačak = v. POPLON

DULJI

širji neg dulji = v. ŠIRJI

DURALICA

ìmat duralicu = trpjati

DUŠA

đuša od^t čòvika = dobar čovjek

mìrne dūše = bezbrižno, čiste savjesti

ni žive dūše = nigdje nikoga

DUŽAN

ni kriv^f ni dužan = v. KRIV^f

DVA

sedet na dva stolca = v. STOLAC

FALIT

ne fali kemu ni tičjega mlaka = v. MLIKO

FRAJLA

biť kěj stàra fràjla = hirovit, čangrizav

dřžat se kěj stàra fràjla = uvrijedeno se držati

pripovèdat kěj stàra fràjla = mnogo, dugo i dosadno pričati

FRNJOKL

dòbit po frnjòklu = biti izgrđen

FUS

dòbit fùs u gùs = biti istjeran

GAČE

bit keĵ rit i gače = v. RIT

òdnest gàče na ščàpu = ostati u nekoj situaciji bez profita

vrtet se keĵ prdac po gačan = v. PRDAC

GAS

biť pod gàsun = biti pripit

GASIT

nos za sviče gasit = v. NOS

GERA

dřžat se kěj mìla Gèra = gledati svisoka na druge, prenemagati se

GLADAN

gladan keĵ vuk = v. VUK

GLAVA

čuvat kěj òko / òči u glàvi = dobro čuvati

glàvu razbijat = uzaludno razmišljati o problemu

imat putra na glavi = v. PUTAR

izbit kemu šta iz glàve = razuvjeriti koga, zabraniti kome što

krov^f nad glavun = v. KROV^f

kruna bi kemu pala iz glave = v. KRUNA

nì kemu šta zà glavu = nije kome što prijeko potrebno

nè ide kemu (šta) u glàvu = komu je što neshvatljivo

od glàve do pète = potpuno

zvùč živu glàvu = preživjeti opasnost

GLEDAT

bèlo glèdat = zbunjeno, iznenadeno zastati; zaprepastiti se

creva gledat = v. CREVO

čàro glèdat = jasno, otvoreno, rječito gledati

gledat (u) keĵa keĵ (u) Boga = v. BOG^k

gledat keĵ tele u šara vrata = v. TELE

gledat svoj posal = v. POSAL

gledat/progledat kroz^s prsti = v. PRST

GLJUH

keĵ gljuhemu Dobar dan = v. DAN

GMAJNA

keĵ bik na gmajni = v. BIK

GOL

gòl i bòs = vrlo siromašan

GONIT

gonit keĵ marvu = v. MARVA

keĵ da keĵa vrag^k goni = v. VRAG^k

GORAK

gorkeĵa kruha pojist uz keĵa / s ken) = v. KRUH

GORJI

gorji od vraga = v. VRAG^k

GOSPA

kukurùzna gòspa = umišljena žena

GOVORIT

nìť govòrit nìť romòrit = šutjeti

GRD^t

ni lipe ni grde = v. LIP

GRIST

grist za nokti = v. NOKAT

GRM

ni u trn ni u grm = v. TRN

GUS

dobit fus u gus = v. FUS

HODET

hodet /ič/ slat keĵa od nemila do nedraga = v. NEMIL

hodet keĵ po jajin = v. JAJE

IČ

ič jedan napred^t dva nazad^t = v. NAPRED^t

(ič) kej nevoljica = v. NEVOLJICA

ič kej po loju = v. LOJ

ič kej podmazano = v. PODMAZAN

ič kej Stubičani = v. STUBIČAN

ič na cipelcug^k = v. CIPELCUG^k

ič od ruke = v. RUKA

ič od sela do sela = v. SELO

ič s cipelcugun = v. CIPELCUG^k

ič (samo) da kemu rit vidi puta = v. RIT

ič/izgledat kej Ciganka = v. CIGANKA

ne ič kemu pod kapu = v. KAPA

ne ič u Mrkopalj poč = v. MRKOPALJ

ne ide kemu (šta) u glavu = v. GLAVA

velin čeri, ide snahu = v. ČER

IMAT

ima česa kej Rusi = v. RUS

imat buricu pod nosun = v. BURICA

imat česa kej blata = v. BLATO

imat/držat kega za bedaka = v. BEDAK

imat duralicu = v. DURALICA

imat jezik kej krava rep = v. KRAVA

imat jezik kej lopatu = v. JEZIK

imat pune ruke posla = v. RUKA

imat putra na glavi = v. PUTAR

imat u malen prstu = v. PRST

imat zlatne ruke = v. RUKA

ne imat ni dinara = v. DINAR

ne imat ni kuće ni kućišća = v. KUĆA

ne imat ni kućeta ni maćeta = v. KUĆE

ne imat ni prebite pare = v. PARA

ne imat ni stida ni srama = v. STID^t

ISKAT

iskat dlaku u jaju = v. JAJE

neki išče posal, a moli Boga da ga ne najde
= v. POSAL

ISUS

müčit se kej Āsus na križu = vrlo naporno
raditi, podnositi velike muke

IZBIT

izbit kemu šta iz glave = v. GLAVA

JADAN

jadan kej cucak = v. CUCAK

JAJE

hödet këj po jajin = pažljivo se kretati;
pažljivo se odnositi prema kome

iskat dlaku u jaju = v. DLAKA

JAK

jak kej konjina = v. KONJINA

jak kej Ličan = v. LIČAN

JASLE

bit na čijin jāslan = iskorištavati koga

JASTREB^p

bit këj jāstreb^p = biti nasilan

döjt këj jāstreb^p = doći naglo i pokvariti
raspoloženje prisutnima

JEDAN

ič jedan napred^t dva nazad^t = v. NAPRED^t

JEZIK

bit na vrh jezika = v. VRH

dèlat iz jèzika lõpatu = reći pa poreći

imat jezik kej krava rep = v. KRAVA

ĩmat jèzik këj lõpatu = biti zlonamjerno
brbljav

JEZIKOV

dobit jezikovu juhu = v. JUHA

JIST

drenki jist = v. DRENKI

jist obziranci = v. OBZIRANCI

jist/pojist kej kosci = v. KOSAC

jist/pojist kej Ličan = v. LIČAN

JUČER

ne bit od jüčer = biti iskusan

JUHA

döbit jèzikovu jühu = biti izgrđen

JUTRO

od jütra do sütra (mrāka) = stalno, uvijek,
neprestano

KAP

kěj kâp vòde na dlânu = najbrižljivije paziti, brinuti se za koga, što

KAPA

davat šakun i kapun = v. ŠAKA
ne ič kemu pod' kâpu = ne sviđati se kome

KATICA

Kâtica za svè = raditi mnogo i sve poslove

KAZAT

rekla-kazala = v. REČ

KLADA

spât kěj klâda = spavati čvrstim snom

KLET

klet kej kočijaš = v. KOČIJAŠ

KLJUN

bâcit u kljûn = pojesti što, prigristi što god malo

KNAP

na knâp = točno kako/koliko treba, jedva točno

KOBILICA

kej kobilica = čovjek neuglađena ponašanja

KOČIJAŠ

klèt kěj kočijaš = jako i stalno psovati

KOLA

ni u kòla ni u sâne = nikako/loše; napola obavljeno

KOLAČ

prošla baba s kolačin = v. BABA

KONAC

terat mak na konac = v. MAK

KONAK

pripovedat Markovi konaki = v. KONAK

KONJ

bît na kònju = poslije teškoća naći se u povoljnim prilikama, osjećati se siguran
dèlat kěj kònj = naporno raditi
menjat šta kej Cigan konja = v. CIGAN

pâst /dòjt iz^s kònja na mägarca = doći iz boljega položaja u gori

KONJINA

jâk kěj kònjina = vrlo jak
zdrâv^f kěj kònjina = potpuno zdrav, dobra zdravlja

KORAK

na svâken korâku = posvuda

KOSAC

ĵist/pòjist kěj kòsci = mnogo pojesti

KOST

bît kòst i kòža = jako mršav

KOŠARICA

dât košaricu = odbiti čiju ponudu, odbiti koga

KOVAT

brunzice kovat = v. BRUNZICA

KOŽA

bit kost i koža = v. KOST

KRAJ

ne bit pečen (do kraja) = v. PEČEN
zâjt na kraj^s ken/š čen = naći s kime zajednički jezik, svladati što

KRATAK

òstat krâtki rukâvi = v. RUKAV^f

KRAST

krast Bogu dani = v. BOG

KRAVA

bît kěj krâva kòja nâjprije dà mliko, a ònda prehìti dižvu = biti prijetrovan (o čovjeku)
ĵmat jèzik kěj krâva rëp = biti brbljav
pĵjan kěj krâva = jako/posve pijan

KRIV^f

ni krĵv^f ni dūžan = potpuno nedužan

KRIŽ^s

mučit se kej Isus na križu = v. ISUS

KROV^f

kròv^f nad glâvun = skrovište, stan, vlastita kuća

KRPA**bléd' kěj křpa** = vrlo blijed**KRŠ****prójt u Křš** = umrijeti**KRUH****dòbar kěj krùh** = jako dobar (o čovjeku)**gòrkega krùha pòjist uz kega / s ken** = teško živjeti s kime**neki se drži kej da mu/joj je vrana kruh**

odnesla = v. VRANA

krùh od čòvika = dobar čovjek**KRUNA****krùna bi kemu pàla iz glàve** = izgubio bi tko štogod od svojega umišljenoga/uobraženoga dostojanstva**KUČA****ne ìmat ni kùče ni kùčišča** = nemati ničega svoga**KUČE****ne ìmat ni kùčeta ni máčeta** = nemati nikoga od obitelji**KUČIŠČE****ne imat ni kuče ni kučišča** = v. KUČA**KUHAN****bīt kùhan i pèčen kadi/kod' kega** = boraviti kod koga rado i često, biti s kime u prisnu prijateljstvu**KUKURUZNI****kukuruzna gospa** = v. GOSPA**KULKO****pokrit se kulko je poplon dugačak** = v. POPLON**LABRNJA****zatvòrit làbrnju** = ušutjeti**LAGAN****lagan kej pero/perce** = v. PERO**LAN****trla baba lan** = v. BABA**LAŽIMARA****(bīt) kěj làžimara** = lažljivac**LED'****léd' lèdeni** = vrlo hladan**LEDANA****(mřzlo) kěj u ledàni** = vrlo hladno**LEDEN****léd' ledeni** = v. LED'**LEDINA****prójt pod lèdinu** = umrijeti**LEN****len kej crna zemlja** = v. ZEMLJA**LESKOV'****namazat kega z leskovun maščun** = v. MAST**LIČAN****jàk kěj Ličan** = vrlo jak**jìst/pòjist kěj Ličan** = mnogo pojesti**LIMUNDA****čèkat limundu** = uzaludno čekati, besposličiti**LIP****ni lipe ni grde** = ni jedne riječi**LISTA****bīt na cřnoj listi** = biti u nemilosti, biti nepoželjan**LOJ****ič kěj po lòju** = ići bez poteškoća**živet kej bubreg^k u loju** = v. BUBREG^k**LONAC****bīt svàken lōncu pòklopac** = miješati se u svašta, nametati se svugdje**LOPATA****delat iz jezika lopatu** = v. JEZIK**imat jezik kej lopatu** = v. JEZIK**LUD'****smijat se kej lud' na brašno** = v. BRAŠNO

LUKOVAC

dõjt kěj Lùkovci = doći prije svih, doći prerano

LUPAT

lupat kej Maksim po diviziji = v. MAKSIM

LJUDI

pred Bogun i pred ljudin = v. BOG^k

MAČE

ne imat ni kučeta ni mačeta = v. KUČE

MAČKA

vũč kěj mǎčka mlǎdi = nositi što/voditi koga sa sobom uvijek i svuda

MAGARAC

past /dojt iz konja na magarca = v. KONJ

MAGARE

čěkaj, mǎgare, dok trǎva narǎste = neizbježno čekanje koje ovisi o nekome ili nečemu i pretpostavlja se da će dugo trajati

MAGLA

vǎtat mǎglu = bježati

MAHAT

dojt mahajuč z rukan = v. RUKA

MAJKA

pĩjan kěj mǎjka = jako/posve pijan

MAK

těrat mǎk na kǒnac = tvrdoglavo ostajati pri svom mišljenju, ne popuštati

MAKSIM

lũpat kěj Mǎksim po điviziji = govoriti besmislice

MAL

imat u malen prstu = v. PRST

od mali nog^k = v. NOGA

vrtet kega oko malega prsta = v. PRST

MALINAC

pripovědat/mlět kěj malinac = mnogo, dugo i dosadno pričati

MARA

slǎtka Mǎra = osoba koja rado jede slastice

MARIJA

dřžat se kěj dřvena Mǎrija = ukočeno se držati, usiljeno se ponašati
od Mǎrije Terězije = odvajkada

MARVA

gõnit kěj mǎrvu = goniti koga bez samilosti

MARKOV^f

pripovědat Mǎrkovi kǒnaki = mnogo, dugo i dosadno pričati

MASAN

masno platit = v. PLATIT

MAST

namǎzat kega z lěskovun mǎščun = istući koga

MAŠINA

(dělāt) kěj mašina = brzo i spretno raditi

MAŠNI

delat šta kej (da je) u mašnoj robici = v. ROBICA

MATUZRLI

kěj Matüzrlle = vrlo star

MED^f

pala je kemu sikera u med^f = v. SIKERA
slǎdak kěj mēd^f = vrlo sladak

MEDVEDI

mēdveđa ùsluga = odmoć, šteta

MEHAK

mehak kej putar = v. PUTAR
mehak (mekan) kej svila = v. SVILA

MENJAT

menjat šta kej Cigan konja = v. CIGAN

METNIT

metnit/det prst na čelo = v. PRST

MIL

dřžat se kej mila Gera = v. GERA
niš pod milin Bogun = v. BOG^k

MINISTRICA

kěj minīstrica = ženska osoba ponosna držanja; dobro odjevena ženska osoba

MIR

ne da kemu vrag^k mira = v. VRAG^k

MIRAN

miran kej bubica = v. BUBICA

mirne duše = v. DUŠA

MISLET

dat kemu mislet = v. DAT

MIŠ

kěj črkveni mīš = vrlo siromašan

MLAD^t

dōbit mlādi = biti živčan

spremat se kej vlaška mlada = v. VLAŠKI

vuč kej mačka mladi = v. MAČKA

MLATIT

mlātit prāznu slāmu = raditi beskoristan posao; brbljati koješta

MLET

mlet/pripovedat kej malinac = v. MALINAC

MLIKO

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehiti dižvu = v. KRAVA

ne fāli kemu ni tičjega mlīka = netko živi u izobilju

MOLIT

neki išče posal, a moli Boga da ga ne najde = v. POSAL

MOLITVA

nešto je kěj na mōlitvi āmen = nešto je sigurna stvar

MOZAK

pūstīt mōzak nā pašu = ne brinuti se ni o čemu, opustiti se

MRAK

od jutra do sutra (mraka) = v. JUTRO

MRKOPALJ

ne ič u Mīrkopalj pōč = učiniti što uz podnošljiv napor

MRTAV^f

mrtvo puhalo = v. PUHALO

MRZAL

kej da me (te, ga, ju, jih) je polilo z mrzlon vodun = v. VODA

(mrzlo) kej u ledani = v. LEDANA

(mrzlo) kej u Sibiru = v. SIBIR

MU

ni bu ni mu = v. BU

MUČIT SE

mučit se kej Isus na križu = v. ISUS

MUJO

kej Mūjo/Mūjan = šutljiv, priglup čovjek

NABRAT

nabrat se sraba = v. SRAB^p

NAJMANJI

u najmanju ruku = v. RUKA

NAJT

neki išče posal, a moli Boga da ga ne najde = v. POSAL

neki se smije kej da je našal bradvicu = v. BRADVICA

NAMAZAT

namazat kega z leskovun maščun = v. MAST

NAPIT SE

neki se ni vruč vode napil = v. VODA

NAPLAKAT SE

sit se naplakat = v. SIT

NAPRAVIT SE

napraviti se benast = v. BENAST

NAPRED^t

ič jēdan nāpred^t dvā nāzad^t = malo napredovati, mnogo nazadovati

NARAST

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MARGARE

NAZAD^t

ič jedan napred^t dva nazad^t = v. NAPRED^t

NEBO

iz nèba pa u rèbra = iznenada, odjednom

NEDRAG^k

hodet /ič/ slat/ kega od nemila do nedraga = v. NEMIL

NEMIL

hòdet /ič/ slàt/ kega od nèmila do nèdraga = bezuspješno tražiti izlaz iz teške situacije

NERUKA

bìt od nerùke = biti na nezgodnu mjestu, ne biti usput

NEVERNI

neverni Toma = v. TOMA

NEVOLJICA

(ič) **kěj nevoljica** = potišteno hodati

NIGDA

kěj nigda nìki = vrlo loše

NIGDARJEVO

na Nigdârjevo = nikada

NIKI

kej nigda niki = v. NIGDA

NIŠ

niš pod milin Bogun = v. BOG^k

NOGA

dignit se na zàdnje nõge = uzbuniti se, braniti se

od mǎli nõg^k = od djetinjstva
sakrivat (šta) kej zmija noge = v. ZMIJA

stàt na nõge = osamostaliti se

NOKAT

grìst za nõkti = biti hladno (o vremenu)

ni cìrno ìspod nõkta = nimalo

NOS

dòbit po nõsu = biti izgrden

imat buricu pod nosun = v. BURICA

nòs za sviče gāsit = dug nos

obèsit nòs = uvrijediti se

vùč za nòs = zavaravati koga

zabàdat nòs = miješati se u tuđe poslove; biti znatiželjan

NOSIT

kud kega vrag^k nosi = v. VRAG^k

NOŽ^s

bòjat se kěj òv'ca nõža = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što

OBESIT

obesit nos = v. NOS

OBLAČIT

vedrit i oblačit = v. VEDRIT

OBZIRANCI

įst obzīranci = ne jesti ništa

OČITAT

očitat kemu bukvicu = v. BUKVICA

OČUVAT

Bože te/nas očuvaj = v. BOG^k

ODNEST

neki se drži kej da je mu/voj je vrana kruh

odnesla = v. VRANA

odnest gače na ščapu = v. GAČE

OKO

bācit òko = gledati, pogledati koga, što

čuvat kěj òko / òči u glāvi = dobro čuvati

trn u oku = v. TRN

OLOVO

těžak kěj òlovo = jako velike mase (o predmetu)

OMASTIT

omastit brk (brki) = v. BRK

OREH

tvrd^t kěj òreh = vrlo tvrd

OSTAT**ostat kratki rukavi** = v. RUKAV^f**OŠTAR****oštar kej britva** = v. BRITVA**OTKINIT****svaken dreku vrh otkinit** = v. DREK**OVATIT****ovatit Boga za bradu** = v. BOG^k**OV'CA****bõjat se kěj õv'ca nõža** = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što**čr̃na õv'ca** = osoba koja odudara od sredine svojim svojstvima, postupcima**OZEPST****čekat kej ozebal sunce** = v. SUNCE**PAMET****nešto kemu sãma pãmet donõsi** = nešto je kome logično**PARA****ne ìmat ni prèbite pãre** = nemati novca**PAST****kruna bi kemu pala iz glave** = v. KRUNA**pala je kemu sikera u med'** = v. SIKERA**past /dojt iz konja na magarca** = v. KONJ**PAŠA****pustit mozak na pašu** = v. MOZAK**PEČEN****bit kuhan i pečen kadi/kod kega** = v. KUHAN**ne bīt pèčen (do krãja)** = ne biti pametan, ne postupati logično**PELDA****cěla pěl̃da** = golem**PELIN****žùhak kěj pèlin** = vrlo gorak**PERIT****vragovi perit** = v. VRAG^k**PERO****lãgan kěj pèro/pèrce** = jako male mase (o predmetu)**PET****ni pět ni šest** = odmah, bez oklijevanja**PETA****od glave do pete** = v. GLAVA**tũc se s pětan vr̃t** = besposličiti**zap̃išat kemu pète** = uzvratiti komu nezahvalnošću na dobrotu**PETAK****rětki pětki** = rijetko kad**(i) pětkun i svèt̃kun** = često, uvijek**PIJAN****držat se česa kej pijan plota** = v. PLOT**pijan kej krava** = v. KRAVA**PILAT****od Poncija do Pilata** = v. PONCIJE**PIJAN****pijan kej majka** = v. MAJKA**PIT****ne zna se ki pije, a ki plača** = v. ZNAT**PIVAT****pivot kej slavuj** = v. SLAVUJ**PLAČAT****ne zna se ki pije, a ki plača** = v. ZNAT**PLATIT****mãsno plãtit** = skupo platiti**PLIVAT****plivat kej sikera** = v. SIKERA**PLOT****dřžat se česa kěj p̃ijan plõta** = uporno/tvrdoglavo/slijepo slijediti kakvo mišljenje/stav**POBRAT****pobrat vrhnju** = v. VRHNJA**PODMAZAN****ič kěj podmãzano** = ići bez poteškoća

POJIST

gorkega kruha pojist uz kega / s ken) = v. KRUH

pojist/jist kej kosci = v. KOSAC

pojist/jist kej Ličan = v. LIČAN

POKLOPAC

bit svaken loncu poklopac = v. LONAC

POKRIT SE

pokrit se kulko je poplon dugačak = v. POPLON

POKUCAT

bīt za pokūcat = biti dobro

da pokūcan = (biti) dobro

POLIT

kej da me (te, ga, ju, jih) je polilo z mrzlun vodun = v. VODA

POLOMIT

zubi polomit = v. ZUB^P

POLJUBIT

poljūbit i pūstit = ostaviti što ako se ne sviđa

PONCIJE

od Pōncija do Pilāta = tražiti/lutati za kakvim ciljem, objijati pragove

POMOČ

bit (još, donekle) Bože pomozī = v. BOG^k

POPLON

pōkrit se kūlko je pōplon dūgačak = živjeti u skladu s mogućnostima

POSAL

glēdat svōj pōsal = ne miješati se bez potrebe

imat pune ruke posla = v. RUKE

neki išce pōsal, a mōli Bōga da ga ne nājde = netko se samo pravi da želi naći posao, ljenčina

POSKOK

kěj pōskok = naglo

POSLAT

poslat k vragu = v. VRAG^k

PRAVI

kěj prāvi = vrlo dobro

ne bīt prāvi = biti umno poremećen

PRAZAN

dojt prazni ruk = v. RUKA

mlatit praznu slamu = v. SLAMA

PRDAC

vřtet se kěj přdac po gāčan = nemati mira

PRDNIT

prdnit na rosu = v. ROSA

PREBIT

ne imat ni prebite pare = v. PARA

PREHITIT

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehiti dižvu = v. KRAVA

PREPELJAT

prepeljat kega žednega preko vode = v. VODA

PRIGNJIVAT SE

šta se više prignjivaš, više ti je rit videt = v. RIT

PRIPOVEDAT

pripovedat kej stara frajla = v. FRAJLA

pripovedat Markovi konaki = v. KONAK

pripovedat/mlet kej malinac = v. MALINAC

PROGLEDAT

progledat /gledat kroz^s prsti = v. PRST

PROJT

projt pod ledinu = v. LEDINA

projt u Krš = v. KRŠ

prošla baba s kolačin = v. BABA

PRST

glēdat/proglēdat kroz^s přsti = oprostiti čije postupke i propuste, biti popustljiv prema kome

īmat u mālen přstu = znati/ poznavati što vrlo dobro/temeljito

mětnit/dět přst na čělo = razmisliti o čemu, zamisliti se nad čime

vřtet *kega đoko mǎlega přsta* = imati moć nad kime

za přsti polizat = jako ukusno (o jelu)

PUHALO

mřtvo pùhalo = ljenčina, troma osoba

PULT

řspod' pùlta = potajno

PUN

imat pune ruke posla = v. RUKE

PUSTIT

poljubit i pustit = v. POLJUBIT

pustit mozak na pašu = v. MOZAK

PUT

ić (samo) da kemu rit vidi puta = v. RIT

PUTAR

řmat pùtra na glǎvi = biti kriv, biti umiješan u řto

měhak kěj pùtar = vrlo mekan

RAFUNG^k

ćrn kěj da je iz řafunga zǎřal = ćrn, posve ćrn

RAVAN

ravan kej svića = v. SVIĆA

RAZBIJAT

glavu razbijat = v. GLAVA

REBRO

iz neba pa u rebra = v. NEBO

REĆ

řekla-kǎzala = naklapanja, nepouzdana prića

REDAK

retki petki = v. PETAK

REP

đāt kemu po řepu = postupiti s kime strogo, zasluřeno kazniti koga, osvetiti se kome

imat jezik kej krava rep = v. KRAVA

stāt na řep kemu = doskoćiti komu, sprijećiti koga u ćemu

RIJAC

ćrven kěj řijac = řarko ćrven, posve ćrven; osoba rumenih obraza koja izgleda zdravo

RIT

břt kěj řit i gǎće = biti prisan s nekim

ić (sǎmo) da kemu řit vřdi pùta = ići kamo bez prijeke potrebe ili bez cilja

(kěj) překo řiti = loře, napola, povrřno

ni vřit ni mimo = v. VRIT

řtǎ se vře prignjivař, vře ti je řit vřdet = dobiti nezahvalnost za ljubaznost i dobrotu

tuć se s petan vřit = v. PETA

RIVINA

upret kej bik u rivinu = v. BIK

ROMORIT

nit govorit nit romorit = v. GOVORIT

ROBICA

đelat neřto kěj (da je) u mǎsnoj řòbici = ne prionuti fizićkome poslu kako treba već samo koliko je najnuřnije, raditi neřto kao da treba paziti da se odjeća pri tome ne uprlja

ROSA

přdnit na řosu = umrijeti

RUKA

břt kemu đesna rùka = biti komu glavni oslonac/potpورا

đòjt mǎhajuć z rùkan = niřta ne donijeti na dar

đòjt pǎzni rùk = niřta ne donijeti na dar

ić od rùke = uspijevati bez teřkoća

ić za rùkun = uspijevati bez teřkoća

řmat pùne rùke pòsla = biti veoma zaposlen

řmat zlǎtne rùke = biti marljiv u fizićkom poslu

řspod' rùke = nezakonito nabaviti

rùku na sřce = iskreno/otvoreno govoreći

u najmanju rùku = barem

RUKAV^f

òstat krǎtki rukǎvi = ne postići cilj

strěsat kěj iz rukǎva = brzo i s lakoćom odgovarati

RUS

ïma česa **kěj Rùsi** = ima čega mnogo

SAJA

crñ kěj da se je sàjun namàzal = crn, posve crn

SAKRIVAT

sakrivat (šta) keĵ zmija noge = v. ZMIJA

SANE

ni u kola ni u sane = v. KOLA

SEDET

sedet na dva stolca = v. STOLAC

SELO

ič òd sela dò sela = potucati se; besposličiti

SIBIR

(mržlo) **kěj u Sibiru** = vrlo hladno

SIKERA

pàla je kemu sìkera u mèd^t = netko je došao iznenada do velike dobiti/do položaja/do uspjeha

pĵivat kěj sìkera = ne znati plivati

SIMO

ni sìmò ni tàmò = nikako/loše; napola obavljeno

SIT

sīt se naplākāt = dugo i mnogo plakati

SIVONJA

dĕlat kěj sĵivonja = naporno raditi

SLADAK

sladak keĵ med^t = v. MED^t

slatka Mara = v. MARA

SLAMA

mĵātīt prāznu slāmu = raditi beskoristan posao; brbljati koješta

SLAVUJ

pĵivat kěj slāvuj = veselo/glasno/lijepo pjevati

SMIJAT SE

neki se smije keĵ da je našal bradvicu = v. BRADVICA

smijat se keĵ lud^t na brašno = v. BRAŠNO

SMRDET

smřdet kemu po jòš bi = netko se pretvara da mu je što odbojno, a zapravo bi to želio

SNAHA

velin čeri, ide snahu = v. ČER

SNIC^k

bĕl kěj snĳ^k = vrlo/sasvim bijel

SPAT

spat keĵ anđel = v. ANĐEL

spat keĵ klada = v. KLADA

spat keĵ zec = v. ZEC

SPREMAT SE

spremat se keĵ vlaška mlada = v. VLAŠKI

spremat se tri dana = v. DAN

SRAB^p

bīt kěj srāb^p = biti dosadan

nābrat se srāba = upasti u nevolje ne svojom krivnjom

SRAM

ne imat ni stida ni srama = v. STID^t

SRCE

ruku na srce = v. RUKA

tĕška sřca = nerado

SREBRO

bīt kěj žĵivo srĕbro = biti živahan, brz

STAR

bit keĵ stara frajla = v. FRAJLA

držāt se keĵ stara frajla = v. FRAJLA

pod stari dani = v. DAN

pripovedat keĵ stara frajla = v. FRAJLA

STAT

stat na noge = v. NOGA

stat na rep kemu = v. REP

stat na žulj kemu = v. ŽULJ

STID^t

ne imat ni stida ni srāma = biti bezočan

STO**kěj stô vrãgov^f** = jako**STOLAC****sëdet na dvâ stôlca** = podržavati istodobno dvije strane, nemati određen stav, držati se dvolično**STUBIČAN****ič kěj Stübíčani** = brzo hodati**STUP****bìt ìspod^f šãrega stûpa** = biti stanovnik mjesta istočno od Stubice**STVAR****vìdet štã je na stvãri** = doznati o čemu se radi**SUNCE****čëkat kěj ozëbal súnce** = čekati/očekivati koga/što s mnogo čežnje/kao spas**SUTRA****danas-sutra** = v. DANAS**od danas do sutra** = v. DANAS**od jutra do sutra (mraka)** = v. JUTRO**SUZA****čìst kěj sùza** = vrlo čist**SVETAK****(i) petkun i svetkun** = v. PETAK**SVIČA****nos za sviče gasit** = v. NOS**rãvan kěj sviča** = posve ravan**SVILA****mëhak (mëkan) kěj svila** = mekan, vrlo mekan**SVIT****prëko svìta** = daleko**SVOJ****ni sëbi ni svômu** = loše**ŠAKA****dãvat šãkun i kãpun** = davati obilno i nesebično/rado**ŠAR****bìt ispod^f šãrega stupa** = v. STUP**gledat keĵ tele u šara vrata** = v. TELE**ŠARKO****kěj šãrko** = naglo**ŠČAP****odnest gače na ščapu** = v. GAČE**ŠEST****ni pet ni šest** = v. PET**ŠIRJI****šìrĵi neg dũlĵi** = jako debeo**ŠTROLIČKA****kěj štrôlička** = ženska osoba koja mnogo i brzo govori**TAJČEVKA****kěj Tãĵčevka** = ženska osoba informirana o svim događajima u mjestu**TAMO****ni simo ni tamo** = v. SIMO**TAMJAN****bìžat od keĵa/od česa keĵ vrag^k od tamjana** = v. VRAG^k**TELE****glëdat kěj tële u šara vrãta** = gledati tupo ne razumijevajući/ne znajući ništa; blenuti; zaprepastiti se**kěj tële** = zbunjen čovjek**TERAT****terat mak na konac** = v. MAK**TEREZIJA****od Marije Terezije** = v. MARIJA**TEŽAK****težak keĵ olovo** = v. OLOVO**teška srca** = v. SRCE**TIČJI****ne fali kemu ni tičĵega mlika** = v. MLIKO

TOMA

něverni Tõma = onaj koji ne vjeruje, koji sumnja u sve

TR

ni tñ ni bē = ni riječi

TRAVA

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MARGARE

TREBAT

ne treba kemu česa kej ni Bogu brata = v. BOG^k

TRI

spremat se tri dana = v. DAN

TRN

tñn u òku = smetnja
ni u tñn ni u gřm = loše, nikako

TRT

trla baba lan = v. BABA

TRUN

do vrag^k truna = v. VRAG^k

TRUT

kěj trût = biti jako lijen

TUČ

tuč se s petan vrit = v. PETA

TUJ

ni tujoj tujici = v. TUJICA

tuja tujica = v. TUJICA

TUJICA

ni tũjoj tũjici = nikome

tũja tũjica = nepoznata osoba

TVRD^t

tvrd^t kej dren = v. DREN

tvrd^t kej oreh = v. OREH

UBIT

ubi Bože = v. BOG^k

ubit Boga u kemu = v. BOG^k

UPRET

upret kej bik u rivinu = v. BIK

USLUGA

mědveđa ũsluga = odmoć, šteta

UTOPIT

utopit kega u žlici vode = v. ŽLICA

VATAT

vatat maglu = v. MAGLA

VEDRIT

vědrit i obláčit = imati veliku vlast; voditi glavnu riječ

VELIN

velin čeri, ide snahu = v. ČER

VIDET

šta se više prignjivaš, više ti je rit videt = v. RIT

videt šta je na stvari = v. STVAR

VIHOR

kěj vřhor = brzo, silovito

VLAŠKI

sprěmat se kěj vlaška mlâda = spremati se vrlo dugo

vlaška boja = v. BOJA

VODA

kěj da me (te, ga, ju, jih) je pòlilo z mřzlnu

vòdun = zaprepatiti se

kej kap vode na dlanu = v. KAP

neki se nĩ vrũč vòde nãpil = netko je lijen

prepěljat kega žednega prěko vòde = vješto obmanuti, prevariti koga

utopit kega u žlici vode = v. ŽLICA

VRAG^k

břžat od kega/od česa kěj vrãg^k od tãmjana = zazirati od koga/od čega; izbjegavati koga/što; ne podnositi koga/što

bõjat se kěj (cřnega) vrãga = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što

cřn kěj vrãg^k = crn, potpuno crn

do vrãg^k trũna = detaljno, do u tančine

gõrji òd vrãga = jako loš (o čovjeku)

ĩšti vrãg^k = jedno te isto, svejedno

kèj da kega vrâg^k gòni = brzo

kèj stô vrâgov^f = jako

kùd kega vrâg^k nòsi = netko će nepromišljeno upasti u tešku situaciju

nè da kemu vrâg^k mîra = htjeti učiniti što nepotrebno ili zlo; započinjati svađu

nî vrag^k kemu nî = netko bez ikakvih posljedica izlazi iz opasnih situacija

pòslat k vrâgu = otjerati/otпустiti koga neobavljena posla; zaželjeti komu zlo; okaniti se čega

vrâgovi pèrit = besposličiti

vrâzi ga znâli = nepoznato je, ne može se znati

VRANA

neki se dži kèj da mu/voj je vrâna krùh odnèsla = netko se drži uvrijeđeno

VRATA

gledat kej tele u šara vrata = v. TELE

VRH

bît na vrh jèzika = ne moći sjetiti se čega

svaken dreku vrh otkinit = v. DREK

VRHNJA

pòbrat vrhnju = uzeti ono što je najbolje u kakvoj stvari

VRIT

ni vrît ni mîmo = nikako/loše; napola obavljeno

tuč se s petan vrit = v. PETA

VRTET SE

vrtet kega oko malega prsta = v. PRST

vrtet se kej prdac po gačan = v. PRDAC

VRUČ

neki se ni vruč vode napil = v. VODA

VUČ

vuč kej mačka mladi = v. MAČKA

vuč za nos = v. NOS

VUK

glâdan kèj vùk = jako gladan

ZABADAT

zabadat nos = v. NOS

ZADNJI

dignit se na zadnje noge = v. NOGA

ZAJT

zajt na kraj s ken/š čen = v. KRAJ

ZAPIŠAT

zapišat kemu pete = v. PETA

ZAPOVEDAT

kako Bog^k zapoveda = v. BOG^k

ZATVORIT

zatvorit labrnju = v. LABRNJA

ZAVEZAT

zavezat brnjicu = v. BRNJICA

ZBOGOM

reč zbogom = v. REČ

ZDELIT

zdelit kemu svè i svà = jako izgrditi koga

ZDRAV^f

zdrav^f kej dren = v. DREN

zdrav^f kej konjina = v. KONJINA

ZEC

spàt kèj zèc = spavati lakim snom

ZEMLJA

lèn kèj cřna zèmlja = vrlo lijeno

ZLATAN

imat zlatne ruke = v. RUKA

ZMIJA

sakrivat (šta) kèj zmija nõge = pomno skrivati da nitko ne vidi

ZNAT

nè zna se kî pije, a kî plàča = velik nered, zbrka, kaos; svatko radi što hoće

vrazi ga znali = v. VRAG^k

ZUB^p

zûbi polòmit = mučiti se i pretrpjjeti neuspjeh

ZVUČ

zvuč živu glavu = v. GLAVA

ŽEDAN

prepeljat kega žednega preko vode = v. VODA

ŽIV

bit kej živo srebro = v. SREBRO

ni žive duše = v. DUŠA

zvuč živu glavu = v. GLAVA

ŽIVET

živet kej bubreg^k u loju = v. BUBREG^k

ŽLICA

utòpit kega u žlici vòde = jako mrziti koga, željeti koga uništiti

ŽNJORICA

(kèj) po žnjōrici = uredno, onako kako treba

ŽUHAK

žuhak kej pelin = v. PELIN

ŽULJ

stāt na žūlj kemu = dirnuti koga u osjetljivo mjesto, uvrijediti koga

ŽUT

žut kej cekin = v. CEKIN

